

DE MEDIATOR
DODENLIJST

J O H N B R O S E N S

Uitgeverij **PM**

De Mediator
Dodenlijst

DE MEDIATOR
DODENLIJST

JOHN BROSENS

De Mediator Dodenlijst
© John Brosens, 2012 (www.johnbrosens.com)
© Uitgeverij PMA, 2012
© Foto omslag: Brasil2
© Foto auteur: Huig de Kreij
Omslagontwerp: Caroline Koopmans
Binnenwerk: Paul Timmerman
ISBN/EAN: 978-90-78840404
NUR-code: 332

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een gedigitaliseerde gegevensverzameling worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Desondanks kan de afwezigheid van eventuele zet- en/of drukfouten, dan wel onnauwkeurigheden en/of onvolkomenheden, niet worden gegarandeerd. De auteursrechthebbende aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor de gevolgen van eventuele zet- en/of drukfouten, dan wel onnauwkeurigheden en/of onvolkomenheden.

Deze publicatie is verzorgd door Uitgeverij PMA, Postbus 60, 5680 AB Best. Voor informatie over onze activiteiten ga naar: www.pma.nu of bezoek ons op: Facebook, Hyves, Youtube, Twitter of Pinterest.

ISBN/EAN: 978-90-78840404
NUR-code: 332
© PMA Publishers, 2012

Notwithstanding the exceptions stated in or pursuant to the Copyright Act, no part of this publication may be reproduced and/or published by means of printing, photocopying, microfilm or any other manner, nor stored in a digital database, without the prior written permission of the copyright owner.

This publication has been compiled with the utmost care. Nevertheless, the absence of any typesetting and/or printing errors or inaccuracies and/or imperfections cannot be guaranteed.

The copyright owner accepts no liability whatsoever for the consequences of any typesetting and/or printing errors as well as inaccuracies and/or imperfections.

This publication has been compiled by PMA Publishers. For information about our activities, go to our website on www.pma.nu or visit us on: Facebook, Hyves, Youtube, Twitter or Pinterest.

Voor Diny

*I've been walking these streets so long
Singing the same old song
I know every crack in these dirty sidewalks (...)
Where hustle's the name of the game
And nice guys get washed away like the snow and the rain
There's been a load of compromising
On the road to my horizon
But I'm gonna be where the lights are shining on me*

From 'Rhinstone Cowboy' (Glen Campbell) ©1974 Larry Weiss

1

Roelof Zijldijk had al twee keer op de deurbel gedrukt toen hij door z'n knieën zakte, de klep van de brievenbus omhoogduwde en naar binnen gluurde. Hij had een aangeboren weerzin tegen gymnastische oefeningen en was lichtelijk geïrriteerd omdat Oom Wiebo niet meteen opendeed. Er klopte iets niet; dit week af van het vaste patroon en daar hield hij niet van. Oom Wiebo gaf per definitie nooit *niet thuis*; de deur stond vaak al op een kier als hij Roelof verwachtte. Na één druk op de bel waren in de gang steevast sloffende voetstappen te horen, gevolgd door de vaste begroeting 'Zo jongen, ben je daar!' Een alledaagse formulering waarin zowel de ongeduldige, stugge aard van zijn oom doorklonk als een toegedekte vorm van opluchting. Oom Wiebo was een eenzellige man die visite kon missen als kiespijn, maar hij was oprecht blij met elk bezoek van zijn neef. Beide mannen ontleenden vreugde aan de vertrouwdheid die in de loop der jaren tussen hen was gegroeid. OW mocht dan niet graag mensen over de vloer krijgen; ten opzichte van Roelof lag zijn beleving duidelijk anders. Zijn neef was het enige familielid dat met hem wilde omgaan en Roelof voelde zich altijd welkom. Elke familie kent wel een of twee verschoppelingen; de oom en de neef hadden in een vroeg stadium hun gezamenlijk lot onderkend. Zonder er woorden aan vuil te maken hadden de beroepswerkloze eenzelgänger en de zwaargebrilde nerd hun verbond gesmeed.

Roelof keek om zich heen. In de straat heerste de verstilde zondagmorgen; het enige teken van leven bestond uit een kat die schuin achter hem geluidloos overstak, van de ene stoep naar de andere. Hij hield met een wijsvinger de metalen klep van de brievenbus omhoog. De deur van het toilet was dicht, zag hij. Dat betekende dat zijn oom zich dáár niet bevond. De mogelijkheid dat hij nog in bed lag kon Roelof zonder moeite uitsluiten. Het was nu tegen de middag en Oom Wiebo stond elke ochtend klokslag negen uur op. Hij was daar consequent in; het maakte niet uit of het zomer of winter was. Twee keer een afwijking van het vaste patroon op één dag was ongehoord en te veel van het foute. Er moest iets ongewoons aan de hand zijn.

Hij had geen zin om overeind te komen en voor de derde keer aan te bellen. Zijn ogen zochten naar de trap, anderhalve meter links achter de voordeur. Zodra hij de eerste trede zag stakte zijn adem. Met zijn vrije wijsvinger duwde hij zijn massieve brilmontuur hoger op zijn neus. Hij zag daar vier vingers, gekromd, alsof de nagels katachtig steun hadden gezocht in de donkerrode bekleding. Oom Wiebo zat dus op de trap, leunend op één hand in wat niet anders dan een onbeweeglijke houding kon zijn. Vreemd. Hield hij zich schuil? Verkeerde hij in de veronderstelling dat een van zijn schuldeisers voor de deur stond? Roelof draaide zijn hoofd schuin opzij en bracht met enige moeite zijn mond voor de brievenbusklep.

‘Oom Wiebo! Ik ben het! Doe niet zo raar, man! Kom tevoorschijn en doe de deur open!’

Er volgde geen reactie. De vingers bleven in dezelfde stand op de onderste traprede rusten. Roelof kwam overeind en tastte nerveus naar de mobiele telefoon in het borstzakje van zijn overhemd. Hij had nog nooit 112 gebeld. Was dit een noodgeval? Zou zijn oom dood op de trap zitten? In dat geval had het weinig zin om hulpdiensten te laten uitrukken. Wat was het meest logische om nu te doen? Buren waarschuwen? Die hadden geen sleutel, dat wist hij zeker. OW schonk de bewoners van de Groene Zoom dezelfde mate van vertrouwen als zijn familie. Zelf poolshoogte nemen was het beste, zodat hij zinnige informatie kon doorgeven aan een arts of aan de ambulancedienst. De achterdeur! Die was overdag altijd open. Roelof holde voor de huisdeuren langs, de smalle brandgang in, terwijl de meest bizarre gedachten door zijn hoofd dwarrelden. Wat zou er gebeuren als bleek dat OW overleden was? Wie moest alles gaan regelen? Hoe moest het verder met zijn eigen leven? Naast OW had hij geen familieleden met wie hij echt *close* was. Zijn ouders zag hij nauwelijks, broers of zussen had hij niet. Hij kwam alleen af en toe bij zijn vriend Salomo over de vloer, die een klein eigen taxibedrijf had en voor wie hij af en toe werkte. En bij De Havenloods – waarvoor hij elke week een interview maakte – ging hij om met een handvol collega’s, die hem spottend Roelof de Nerd noemden.

De achterdeur was niet op slot. Dat is tenminste één ding dat gewoon klopt, dacht Roelof, terwijl hij zich door de huiskamer haastte. De deur naar de gang stond open. Hij zag onmiddellijk dat hij elke hoop op een goede afloop moest laten varen. Oom Wiebo zat niet op de trap, zoals hij eerst had aangenomen. Hij hield zich niet schuil voor iemand die had aangebeld. Hij lag met het gezicht afgewend op de tre-

den, op zijn buik, met de voeten naar boven. Het lichaam rustte op een vreemde en onnatuurlijke manier tegen de muur, precies passend in de ruimte die de bocht van de trap toeliet. De rechterarm stak vooruit; de vingers leken houvast tegen het doorglijden te hebben gezocht. De linkerarm zat grotendeels onder het lichaam verborgen, alsof OW had geprobeerd zijn borstkas te beschermen. De halflange grijze haren aan de achterkant van het hoofd piekten alle kanten op, vettig en ongeordend als altijd.

Roelof leunde met een knie op de onderste trede en hield voorzichtig de top van een vinger tegen de hals van zijn oom. Als daar een ader klopte moest hij dat kunnen voelen. Maar er klopte nergens iets, ook niet verder naar links of naar rechts. De huid van zijn oom voelde koel en stijf aan.

Roelofs ademhaling werd rustiger. Het viel hem op hoe sterk het op de trap naar urine stonk. Hij wachtte nog even tot hij zeker wist dat hij zijn stem onder controle zou hebben; daarna tikte hij 112 in op zijn mobiel.

‘Ik heb zojuist mijn oom dood gevonden,’ riep hij, veel harder dan nodig was. ‘Hij is van de trap gevallen. Kan er iemand komen?’

De man in de meldkamer vroeg naar Roelofs volledige naam en naar het adres.

De volgende vraag verbaasde Roelof.

‘Bent u arts, meneer?’

‘Nee. Hoezo?’

‘Omdat alleen een bevoegde arts mag vaststellen dat iemand echt overleden is, meneer. Er is al een ambulance onderweg.’

‘Ik begrijp het,’ antwoordde Roelof. ‘Maar er is niets meer aan te doen. De ambulance kan zonder sirene of zwaailichten...’

‘Er zal ook politie bij zijn, meneer,’ onderbrak de man in de meldkamer hem.

‘Politie? Hoezo?’

‘U zegt dat uw oom van de trap is gevallen. De politie moet vaststellen dat er sprake is van een ongeval en niet van opzet.’

‘Opzet?’ herhaalde Roelof. ‘Nou, dat lijkt me sterk.’

‘Blijft u alstublieft ter plaatse. Raakt u vooral niets aan en zorgt u ervoor dat het ambulancepersoneel direct naar binnen kan.’

‘Dank u wel,’ zei Roelof. Hij klikte het gesprek weg en vroeg zich af waarom hij in hemelsnaam *dank u wel* zei. Wat viel er te bedanken? Was het een automatisme omdat de man *alstublieft* had gezegd? En

waarom mocht hij niets aanraken? Stel dat hij had getwijfeld of Oom Wiebo echt dood was en aan het reanimeren was geslagen? Dan had hij zijn oom van de trap gesleurd en in de gang gelegd. Zou de politie hem dat verwijten omdat ze eerst wilden vaststellen of het wel een ongeluk was? De man in de meldkamer communiceerde niet best; hij zond tegenstrijdige signalen uit. Eerst beweerde hij dat alleen een arts mocht vaststellen of iemand echt dood was en daarna sloot hij elke vorm van eerste hulp uit met de opdracht niets aan te raken. Roelof liep naar de keuken en schonk een limonadeglas water in. Zijn hand beefde. Bij het drinken stak hij gewoontegetrouw de linkerduim achter de bretels. Bij de tweede slok hoorde hij het geluid van een naderende sirene. 'Nog minder communicatie,' zei hij. 'Vooral niet luisteren als er iemand met een melding komt. Nu staat straks de hele buurt voor de deur. Het is zondag en iedereen is thuis.'

De diagnose van de meegekomen arts was snel en eenvoudig: door de val was de nek van Oom Wiebo gebroken, waarbij de zenuwbanen volledig tussen de bovenste wervels bekneld waren geraakt.

'Uw oom heeft niet geleden,' zei hij geruststellend. 'Er was geen communicatie meer tussen hersenen, hart en longen. Daardoor kwam alles letterlijk tegelijk tot stilstand. Geen hartslag meer, geen ademhaling. Een acute blokkade. Misschien zijn er nog wat spontane contracties geweest.'

'Jan de Wit,' stelde de oudste van de twee agenten zich voor. Hij zette zijn collega aan het werk om foto's te maken; direct daarna tilden de ambulancebroeders Oom Wiebo vakkundig van de trap. Hij had flinke schaafwonden aan de rechterwang en aan de zijkant van het voorhoofd, zag Roelof. 'Uw oom is met zijn hoofd langs de steenstrips geschuurd,' verklaarde de dokter. 'Dezelfde verwondingen zitten aan de binnenkant van zijn rechterhand. Hij moet boven aan de trap zijn gestruikeld. Niet meer dan een uur of vijf geleden, schat ik in...'

De ambulancebroeders bonden OW vast op een stretcher, met een grijze nylon zak om hem heen die een van hen geroutineerd dicht ritste. Ze gaven Roelof een hand en reden zijn oom naar buiten terwijl de arts een formulier invulde en er een haastige handtekening op plaatste. Een dozijn buurtbewoners stond fluisterend in een halve cirkel rond de ambulance. Roelof keurde hen geen blik waardig.

De agenten bekeken de trap, zoekend naar sporen. ‘Kijk hier eens, Jan,’ zei de jongste agent toen hij op de overloop was beland. ‘Ik denk dat dit de boosdoener is.’ Hij wees op een dubbelgeklapte lichtblauwe douche-mat die net voor het begin van de trap op de vloerbedekking lag. Zijn collega, een vermoeid ogende man van over de zestig, pakte de mat op en bekeek de voor- en achterkant. ‘Tja,’ zei hij zacht. ‘Het is een trieste zaak als je over een lullig matje struikelt en zo aan je eind komt. Het lijkt me duidelijk. We schrijven een verbaaltje voor de verzekering en de statistieken.’ Hij liep de slaapkamer van OW binnen en nam plaats op de rand van het bed. ‘Dood ten gevolge van een ongelukkige val van de trap over een losliggende mat. Uw oom woonde alleen, zegt u? Weet u of er gegevens zijn die we kunnen overnemen? Een pas van de ziektekostenverzekering, of een rijbewijs? Dat soort dingen?’

Roelof knikte. ‘Er ligt een zwarte portefeuille in de la van zijn nachtkastje,’ antwoordde hij, terwijl hij ernaar wees. Agent Jan de Wit knikte naar zijn jongere collega, die vervolgens de lade met een ruk opende, de portefeuille eruit haalde en aan zijn collega gaf.

‘Wiebo Hendricus Huizenaar,’ las De Wit voor. ‘Dat is een bijzondere voornaam. Fries?’

‘Gronings,’ zei Roelof. ‘Kijk maar naar zijn geboorteplaats.’

‘Slochteren,’ las de agent lettergreep voor lettergreep voor. ‘Slochteren. De plaats van het aardgas. En u? Bent u zijn zoon?’

‘Ik ben zijn neef. Hij is de broer van mijn moeder,’ verduidelijkte Roelof. ‘De rest van de familie – *onze* familie – wil niets met hem te maken hebben.’

‘Hoezo?’

‘Hij was niet gemakkelijk in de omgang. Hij is ooit naar Rotterdam getrokken en heeft hier jaren in de haven gewerkt. Hij kreeg last van zijn rug en werd arbeidsongeschikt verklaard. Sindsdien leeft hij van een uitkering. Hij lag elk jaar wel een paar weken in het ziekenhuis. Hernia, nierstenen, liesbreuk, een zware longontsteking, noem maar op.’

‘En de familie vond dat niks?’

Roelof knikte. ‘Ze vonden hem een slappeling, een nietsnut en een klaploper; op zijn beurt vond hij hen een stelletje zeikerds. Hij had de overtuiging dat zijn familie hem had uitgekotst en vond dat wel best zo. Hij lag ook eeuwig overhoop met de gemeente, de administratie van de ziektekostenverzekering, de bank, noem maar op.’

‘Maar hij ging wel goed met u om?’

‘Ja. We namen elkaar zoals we waren. Mijn oom was inderdaad een moeilijke man. Eigengereid en snel boos. De energiemaatschappij heeft hem al drie keer afgesloten en hetzelfde geldt voor de telefoon.’

‘Stond uw oom dan rood?’

‘Nooit. Maar hij maakte een studie van elke afrekening en als hij iets vond dat niet klopte trok hij direct de machtiging in. Dan bleef de betaling uit en ontstond er vervolgens een hoop heisa.’

‘Een querulant, dus,’ concludeerde de politieman.

‘Dat noemde hij zelf heel anders. Oom Wiebo zag zichzelf als een man van principes. Mijn oom wenste niet als een nummer behandeld te worden. Hij vond dat leveranciers oog voor hun individuele klanten dienden te hebben.’

‘En dat probeerde hij zo af te dwingen?’ zei Jan de Wit. ‘Hij woonde alleen? Is hij ooit getrouwd?’

‘Voor zover ik weet heeft hij zelfs nooit een relatie gehad,’ antwoordde Roelof. ‘Hij bezit eigenlijk helemaal niets; alleen een grote verzameling jazz en blues en daar is hij trots op. Hij struinde rommelmarkten af op zoek naar vinyl. Daar luisterden wij samen naar.’

‘Hoe staat het met zijn contacten met de mensen in de buurt?’

Roelof schudde z'n hoofd. ‘Hetzelfde laken een pak,’ zei hij. ‘Ruzie met zowat iedereen hier in het rijtje. Om kleinigheden.’

‘Was uw oom wat je noemt een kluizenaar?’

‘Dat kun je gerust zo stellen. Buiten mij komt er hier niemand. Af en toe belt er iemand van een incassobureau op. Of ze komen aan de deur.’

‘Schulden, dus?’

‘Nee, hij leefde heel sober. Schulden had hij niet; daar was hij te slim voor,’ antwoordde Roelof. OW pakte dat beter aan dan ik, dacht hij. Ik sta op mijn bankrekening in het rood en ik heb een huurschuld van een paar maanden.

‘Slim?’ herhaalde de politieman zijn woorden. ‘Hoe bedoelt u, te slim?’

‘Vorig jaar bijvoorbeeld, toen heeft mijn oom een tweezitsbank gekocht. Toen dat ding bezorgd was heeft hij het letterlijk tot op de naad onderzocht. Hij vond slordigheden; te zuinig afgesneden steunvlakken waardoor al binnen een maand alles los zou kunnen scheuren. Daar schreef hij een uitvoerige klachtenbrief over waarin hij meldde dat hij de betaling opschoortte.’

De Wit lachte. ‘Dat is inderdaad iets anders dan weigeren te betalen...’